

Resultaten BMP-cursus Vogelwerkgroep Amsterdam voorjaar 2006

Soort	Jan vdB	Jan Br	Annelies	Brigitte	Zweitse	Floor	Ruud	Bert	Esther	Frank
Fuut	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2
Wilde Eend	6	11	11	8	8	7	-	10	4	13
Soepeend	1	-	2	-	-	1	-	1	-	1
Meerkoet	5	8	5	7	7	7	-	8	6	7
Waterhoen	1	3	2	3	2	3	-	3	3	3
Stadsduif	3	2	3	2	2	3	-	2	4	3
Holenduif	2	2	-	-	3	-	-	-	1	4
Houtduif	14	20	9	12	6	14	10	12	11	16
Turkse tortel	-	1	1	1	1	1	-	1	1	1
Grote Bonte Specht	1	2	1	2	3	1	2	1	1	1
Winterkoning	12	14	10	14	13	11	10	13	12	12
Heggenmus	4	5	2	4	4	5	6	4	4	5
Roodborst	6	7	6	5	6	5	10	7	4	6
Merel	12	11	6	8	10	9	-	-	7	12
Zanglijster	3	3	3	1	2	2	-	3	2	3
Zwartkop	2	2	2	3	3	2	2	2	1	3
Tijftjaf	2	3	2	2	3	3	7	2	-	2
Koolmees	10	8	7	6	8	10	-	8	6	7
Pimpelmees	8	8	7	10	7	9	-	11	10	9
Staartruis	1	1	2	-	1	2	2	2	4	2
Boomkruiper	3	2	3	3	2	4	-	2	4	3
Gaai	-	1	1	2	7	1	-	1	2	2
Ekster	8	9	7	7	1	8	-	6	5	8
Kauw	5	?	7	8	7	7	7	8	11	7
Zwarte Kraai	3	4	2	1	2	2	2	3	1	2
Spreuw	1	1	-	-	1	1	1	1	-	1
Vink	4	3	3	3	-	4	-	2	2	5
Groenling	1	1	1	1	-	1	-	1	1	1
Huismus	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Halsbandparkiet	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-

Op de laatste les had iedereen zoveel mogelijk de verzamelde waarnemingen uitgewerkt op soortkaarten en geïnterpreteerd volgens de interpretatiecriteria uit de Handleiding Broedvogel Monitoring Project (BMP) van SOVON. In de tabel wordt een overzicht gegeven van ieders resultaten. Het is begrijpelijk dat de resultaten per persoon verschillen als je bedenkt dat er in groepjes van wisselende samenstelling gewerkt werd en per groepje niet exact dezelfde waarnemingen verzameld werden. Ongetwijfeld zijn er door iedereen waarnemingen gemist. Hopelijk zijn er maar weinig fouten bij de interpretatie gemaakt.

Uiteindelijk zijn van dertig soorten geldige territoria vastgesteld. Vermeldenswaard zijn een Houtsnip die tijdens een van de eerste veldbezoeken werd opgestoten en een familie Alexanderparkiet die tijdens het laatste bezoek in het gebied aanwezig was. Een zingende Fitis in een haagje op een parkeerterrein was overduidelijk een doortrekker.

Negen mensen volbrachten met goed gevolg de cursus. Aan hen kon Harvey van Diek van SOVON op de laatste bijeenkomst op 29 juni het diploma uitreiken. De gelukkigen waren Jan van der Ben, Jan Brandenburg, Annelies de Kleyn, Brigitte Kok, Zweitse Scheeringa, Floor Smal, Ruud Smit, Bert Verwey en Esther Zoon. Hopelijk zullen zij volgend voorjaar hun inventarisatiekennis in het veld verder uitbreiden. Dit kan door mee te doen met al lopende inventarisaties, zelf een nieuw gebied te inventariseren of wellicht een bijdrage te leveren aan de nieuwe broedvogelatlas van Noord-Holland, die wordt uitgegeven in het jaar 2010.

Zie ook de Clubavond op 20 februari 2007 in de Activiteitenrubriek

Broedvogels van de Kinseldam in 2006

Frank van Groen

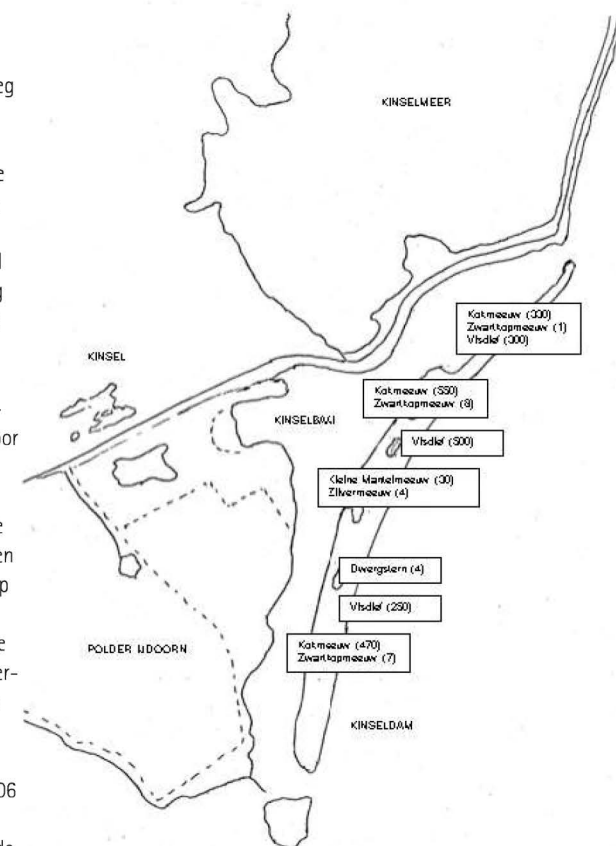
In juni 2002 is begonnen met de aanleg van een luwtedam van 1600 meter lengte voor de Waterlandse kust. Door lokale vogelaars werd de dam al snel de Kinseldam genoemd. De officiële naam luidt nu Hoeckelingsdam.

Als gevolg van inklinking ontstonden al snel plassen op de dam. Deze inklinking was voorzien. Om te voorkomen dat de dam onder water zou verdwijnen is in de herfst van 2004 aan de achterzijde (oostzijde) nogmaals een laag zand opgebracht. De werkzaamheden liepen door tot in januari 2005.

Het beheer van de dam ligt sinds mei 2005 bij Staatsbosbeheer. Plan is om de natuur zoveel mogelijk zijn gang te laten gaan. In overleg met de Vogelwerkgroep Amsterdam is in januari 2006 besloten opslag van wilgen te verwijderen om de dam zo open mogelijk te houden. De verwachting is dat daardoor pioniervogels de dam langer als broedgebied kunnen blijven gebruiken.

Zodoende is op zaterdag 14 januari 2006 door de Commissie Bescherming van onze vogelwerkgroep een werkdag op de Kinseldam georganiseerd. De Kinseldam is toen door een zestigtal vrijwilligers onder handen genomen. Duizenden zaailingen en jonge boompjes van vooral de grauwe wilg werden uitgetrokken. Na deze succesvolle 'kaalplukdag' waren de verwachtingen voor het broedseizoen 2006 hoog gespannen. Op 21 oktober 2006 is weer een kaalplukdag georganiseerd om de vele nieuwe zaailingen van bomen uit te trekken.

De afgelopen jaren telde ik wekelijks de vogels op de Kinseldam en in de Kinselbaai in opdracht van de dienst Ruimtelijke Ordening van de gemeente Amsterdam. In 2006 kwam dit telwerk te vervallen. Wel heb ik de bijzondere broedvogels in het kader van het LSB-project van SOVON geteld. Dit project, het Landelijk Soortonderzoek Broedvogels, heeft tot doel de aantallen van kolonievogels en zeldzame broedvogels in Nederland zoveel mogelijk in kaart te brengen. De Kinseldam ligt in het IJmeer en herbergt kolonies van verschillende soorten meeuwen en sterns. Het IJmeer is een speciale beschermingszone onder de

Aantallen territoria van kolonievogels en zeldzame broedvogels Kinseldam

Soort / Jaar	2006	2005	2004	2003
Brandgans	7			
Smient	1	1		
Kluut	26	18	28	10
Kleine Plevier	3	2	2	1
Bontbekplevier	2	1	2	3
Strandplevier	1	2	1	2
Zwartkopmeeuw	16	6	1	
Zilvermeeuw	4	1		
Kleine Mantelmeeuw	30	3		
Kokmeeuw	1350	1200	160	
Visdief	1050	500	830	170
Dwergstern	4	1	1	2

Vogelrichtlijn. Reden genoeg om de ontwikkelingen op de Kinseldam goed in de gaten te houden. De vogels werden geteld vanaf de Uitdammerdijk en vanaf Polder IJdoorn.

In het vroege voorjaar van 2006 oogde de dam nog wat kaal. De meeuwen en sterns die massaal op de Kinseldam afkwamen waren aanvankelijk goed te zien. De vegetatie op de dam schoot al snel omhoog, vooral op het vooraan gelegen westelijke en lager gelegen moerasachtige deel van de dam. Vooral hier vestigden zich de meeuwen. De wat hoger gelegen achterzijde van de dam is relatief weinig begroeid. De meeste Visdieven en ook de Dwergsterns kozen hun nestplaats aan deze achterzijde. Door de opschietende begroeiing aan de voorzijde van de dam waren de vogels naarmate het broedseizoen vorderde steeds moeilijker te tellen. Uiteindelijk was het alleen mogelijk een schatting van het aantal aanwezige vogels te maken door ze te tellen wanneer ze met zijn allen gealarmeerd opvlogen.

Om enige zekerheid over broeden te krijgen, tellen waarnemingen pas vanaf een bepaalde datum. Deze datumgrens is belangrijk om doortrekkers te kunnen uitsluiten als broedvogel. Voor de meeste sterns en meeuwensoorten is de datumgrens 20 mei.

De drie soorten plevieren die net als in vorige jaren ook in 2006 op de dam hebben gebroed zijn moeilijk te tellen. Ze vallen niet erg op door hun schutkleur en kunnen makkelijk ongezien blijven door de toegenomen begroeiing van de dam ten opzichte van voorgaande jaren. De opgegeven aantallen moeten dan ook als minimum worden beschouwd.

In de tabel wordt een overzicht gegeven van het aantal broedparen van de LSB-soorten op de Kinseldam in de afgelopen vier jaar. De locatie op de dam van de diverse kolonies meeuwen en sterns is te vinden in figuur 1. Hieronder worden de resultaten uit 2006 per soort kort toegelicht.

Brandgans 2006 was het eerste jaar dat de Brandgans op de Kinseldam broedde. Deze soort neemt in Nederland spectaculair toe als broedvogel. Later in het jaar werden meerdere paren met pullen gezien. Ook Grauwe Ganzen broedden in 2006 op de dam, mogelijk deden ze dat ook al in 2005.

Smient Net als in 2005 kon ook in 2006 een territorium van de Smient genoteerd worden. Op 23 mei werd een paartje en twee mannetjes gezien en op 3 juni werd nogmaals een paartje gezien. Beide waarnemingen

vallen binnen de datumgrenzen. Pullen werden niet waargenomen.

Kluut De meeste Kluten hebben op het centrale gedeelte van de dam gebroed. Ook op de noordpunt en verder naar het zuiden zaten enkele paren. Vanwege de onoverzichtelijkheid van het terrein heeft het werkelijk aantal paren mogelijk hoger gelegen.

Kleine Plevier Verspreid over de dam waren zeker drie paren Kleine Plevier aanwezig. Regelmatig vlogen baltsende exemplaren boven de Kinseldam.

Bontbekplevier Zowel op het noordelijk deel als op het zuidelijk deel van de dam was een territorium van de Bontbekplevier aanwezig.

Strandplevier Op het zuidelijk deel van de dam was een paartje Strandplevieren aanwezig.

Zwartkopmeeuw Voor de datumgrens (20 mei) zaten met name op het zuidelijk deel van de dam veel Zwartkopmeeuwen. Zo telde ik op 2 mei 26 adulte vogels waarvan 19 op het zuidelijk deel. Hier sleepten meerdere vogels met nestmateriaal, vooral plukken gras. Na 20 mei heb ik daar minder zwartkoppen geteld, waarschijnlijk als gevolg van de opgeschoten begroeiing, waaronder manshoge speerdistels. In het midden-gedeelte telde ik na 20 mei juist wat meer Zwartkopmeeuwen. Volgens de tellingen van adulten kom ik uit op zeker 16 paar, een conservatieve schatting wegens de onoverzichtelijkheid van het terrein. Het werkelijke aantal broedparen zou best eens tussen de 20 en de 25 kunnen hebben gelegen. Waarschijnlijk hebben vooral op het zuidelijk deel meer paren gebroed.

Zilvermeeuw Op het centrale deel van de dam hebben enkele Zilvermeeuwen gebroed. Het gaat slechts om vier paar. Ze zaten tussen de veel talrijkere kleine mantels en net ten zuiden van de veel grotere centrale kokmeeuwenkolonie.

Kleine Mantelmeeuw Ook de kleine kolonie Kleine Mantelmeeuwen bevond zich op het centrale deel van de Kinseldam. Vaak zat op een van de palen die in dit gedeelte van de dam staan een wakende kleine mantel. Later in het seizoen werden meerdere pullen en juveniele vogels gezien.

Kokmeeuw Half april zaten er al 3700 Kokmeeuwen op de dam. Ook de andere meeuwensoorten waren toen erg talrijk. Zo zaten er op dezelfde dag 110 Zilvermeeuwen en ruim 200 Kleine Mantelmeeuwen. Later werden de aantallen lager. Uiteindelijk konden 1300 paar genoteerd worden. Er waren drie subkolonies te onderscheiden. Tussen de basaltstenen op het smalle noordelijk deel van de dam zat een kolonie van ruim 300 paar. Op het centrale deel broedden ruim 500 paar en op het zuidelijke deel van de dam zaten ook bijna 500 paar. Later in het broedseizoen waren honderden juvenielen aan de rand van de kolonie te zien.

Visdief Net als bij de Kokmeeuwen waren er drie kolonies Visdieven te onderscheiden. Ze vestigden zich vrij laat en waren door de opgeschoten begroeiing aan de voorzijde van de dam moeilijk te tellen.

Dwergstern Achteraan in het midden van de dam werden tot vier paren Dwergsterns gezien. Ze zaten wel ver maar waren met een goede telescoop toch redelijk te zien vanaf de Uitdammerdijk.

Reuzenster op de Kinseldam, 13 augustus 2006

FOTO: RUIJDIJK